

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ
БАТУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ШОТА РУСТАВЕЛІ (ГРУЗІЯ)
РИЗЬКИЙ ПІВНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЛАТВІЯ)
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ (ЛАТВІЯ)
WORLD ASSOCIATION FOR POSITIVE AND TRANSCULTURAL PSYCHOTHERAPY
(НІМЕЧЧИНА)
DARE INNOVATIONS (УГОРЩИНА)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ПЕТРИЧЕЙКА
ХАШДЕУ (МОЛДОВА)
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЗМІН В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я: МОДЕРНІЗАЦІЯ, ЯКІСТЬ, ПСИХОЛОГІЯ ТА КОМУНІКАЦІЯ»

28 травня 2026 року
м. Одеса, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Шнайдер Станіслав Аркадійович – в.о. ректора Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України;
Запорожан Валерій Миколайович – голова Вченої Ради Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, академік НАМН України;
Орабіна Тетяна Миколаївна – заступник генерального директора Центру громадського здоров'я МОЗ України, асистент кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, PhD;
Марічерета Валерія Геннадіївна – перший проректор Одеського національного медичного університету, голова групи експертів МОЗ за напрямом «Акушерство та гінекологія» – експерт-консультант Міністра охорони здоров'я України, доктор медичних наук, професор, академік НАМН вищої освіти України;
Дідманідзе Ібраїм – керівник Центру мов та інформаційних технологій факультету освіти Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);
Дьяков Роман – президент правління Ризького північного університету, доктор технічних наук, професор, академік (Латвія);
Волков Владислав – ректор Балтійської міжнародної академії, доктор суспільних наук, доцент (Латвія);
Марошвельді Дора – засновниця та генеральна директорка DARE Innovations;
Врабіс Сільвія – кафедра історії та теорії освіти факультету гуманітарних та педагогічних наук Державного університету «Богдан Петричейку Хашідеу», доктор психологічних наук (Молдова);
Бориц Вікторія Ігорівна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, доктор економічних наук, професор;
Наконечний Олександр Григорович – президент Академії наук вищої школи України, доктор фізико-математичних наук, професор, академік Національної академії наук України;
Труніна Ірина Михайлівна – завідувач кафедри менеджменту і маркетингу Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, доктор економічних наук, професор;
Векшовець Тетяна Андріївна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, директор ННЦ «Бізнес-школа НМУ імені О.О. Богомольця», доктор медичних наук, професор;
Рудінська Олена Володимирівна – завідувач кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент;
Храпкіна Валентина Валентинівна – професор кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва Національного університету «Києво-Могилянська академія», доктор економічних наук, професор;
Бабієнко Володимир Володимирович – завідувач кафедри гігієни, медичної екології та громадського здоров'я Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Опря Євген Васильович – завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Литвиненко Ольга Дмитрівна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, доктор психологічних наук, професор;
Сердюк Людмила Захарівна – головний науковий співробітник лабораторії психології особистості імені П.Р. Чамати Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, доктор психологічних наук, професор;
Халік Олена Олександрівна – завідувач кафедри психології Університету Короля Данила, кандидат психологічних наук, доцент;
Кусик Наталія Львівна – начальник навчально-методичного відділу, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент.

С 91 Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, психологія та комунікація: Міжнародна наукова конференція. За заг. ред. проф. В. Г. Марічерета, 28 травня 2026 року, м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. 452 с.
ISBN 978-966-397-640-2

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників Міжнародної наукової конференції «Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація» у м. Одесі 31 травня 2024 року у Одеському національному медичному університеті.

Збірник зібраний науковими фахівцями Одеського національного медичного університету і розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти.

УДК 351.77-048.35(062.552)

© Одеський національний медичний університет, 2026
ISBN 978-966-397-640-2
© Українсько-польське наукове видавництво
«Liha-Pres», 2026

Синергія чи виснаження: організаційні стратегії профілактики вигорання в мультидисциплінарних командах Дністрянський Богдан Володимирович	296
Роль самоконтролю та креативності у формуванні психологічної стійкості працівників сфери охорони здоров'я в умовах криз Дружкова Ірина Сергіївна, Хакімова Альбіна Фарідівна, Гапатин Соломія Василівна.....	298
Цифрові інструменти соціально-психологічної підтримки особистості в умовах кризової невизначеності Кайманова Яна Вікторівна	302
Збереження культурної ідентичності дітей та молоді з інвалідністю в умовах воєнної кризи: психологічні механізми та комунікаційні стратегії Подкупко Тетяна Леонідівна, Цибух Людмила Миколаївна.....	306
Нейрофізіологія зцілення: шлях через тіло, рух та контакт до розблокування життя Сініцина Оксана Василівна	309

СЕКЦІЯ 7. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОТЕРАПІЯ. СФЕРИ УПРАВЛІННЯ, РОЗВИТКУ ТА САМОПІЗНАННЯ

Самооцінка як чинник формування позитивного образу Я у дівчат підліткового віку Аверкієва Людмила Володимирівна	312
Особливості ставлення до смерті як чинник психологічної адаптації у різні періоди дорослості Аксененко Вероніка Ігорівна, Терещенко Ольга Олегівна.....	316
Стрес пацієнта під час звернення до лікаря: психологічні причини та базові права пацієнта Валах Вікторія Володимирівна, Гуляєва Дар'я Максимівна	318
Спілкування лікаря і пацієнта: коли неввічливість стає порушенням прав Валах Вікторія Володимирівна, Дяченко Єлизавета Дмитрівна.....	320
Контингентна самооцінка підлітків в умовах цифрового соціального порівняння: психологічні механізми та напрями профілактики Гапатин Соломія Василівна, Гаврилишина Любов Богданівна	322
Психологічні особливості адаптаційного потенціалу в особистостей з порушеннями харчової поведінки Житнюк Юлія Юрївна, Литвиненко Ольга Дмитрівна.....	326

3. Савчин М. Резилієнтність як потенціал відновлення особистості у складних життєвих ситуаціях. Сучасні аспекти науки: XXXI. Частина міжнародної колективної монографії / Міжнародний економічний інститут. Чеська Республіка: Міжнародний економічний інститут. 2023. С. 453. С. 302–316.

4. Frankl V. *The Will to Meaning*, Penguin Books, 1988, p. 64–69.

5. Greenberg, Solomon, Pyszczynski, *Handbook of Experimental Existential Psychology*, Guilford Press, 2004, p. 21–31.

6. Hoelter J. W. Multidimensional treatment of fear of death. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 1979. 47(5), 996–999.

7. Neimeyer, *Death Anxiety Handbook*, 1994, 587 p. 92 p.

8. Rank O. *Will Therapy and Truth and Reality*. New York: Knopf. p. 124

9. Shelly Kagan Death. Yale University Press 2012. The Open Yale Courses Series, pp. 6–87.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-86>

СТРЕС ПАЦІЄНТА ПІД ЧАС ЗВЕРНЕННЯ ДО ЛІКАРЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ ТА БАЗОВІ ПРАВА ПАЦІЄНТА

Валах Вікторія Володимирівна

кандидат юридичних наук, доцент, медичний адвокат,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна

Гуляєва Дар'я Максимівна

здобувачка вищої освіти
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна

Вступ. Звернення до лікаря для багатьох пацієнтів пов'язане зі стресом, тривогою та побоюванням, що є природною психологічною реакцією на невизначеність, можливу загрозу здоров'ю та втрату контролю над ситуацією. Психоемоційна напруга хворого безпосередньо впливає на якість медичної комунікації та подальший комплаєнс (готовність дотримуватися рекомендацій фахівця). Для психолога важливо розуміти механізми виникнення цього стресу та роль правового захисту пацієнта у його нівелюванні.

Психологічні тригери стресу в медичному контексті. Основними передумовами тривожного стану пацієнта є очікування серйозного діагнозу, страх болю або інвазивних маніпуляцій, а також несприятливий минулий досвід. Невідомість результатів обстеження створює когнітивний дисонанс: пацієнт відчуває загрозу власному «Я» і життєвим планам [1, с. 24]. Недостатнє розуміння медичної термінології та процедур лише посилює відчуття втрати контролю, що в психології здоров'я вважається одним із найсильніших стресогенних факторів.

Стрес проявляється у поведінці: пацієнт може ставати замкненим, дратівливим або надмірно пасивним. Така реакція заважає чітко викласти анамнез, що може призвести до діагностичних помилок. Більше того, сильний страх часто спонукає до уникнення медичної допомоги, що перетворює психологічну проблему на загрозу життю.

Право на інформацію як інструмент зниження тривожності. Право на повну та достовірну інформацію про стан здоров'я закріплене у ст. 39 «Основ законодавства України про охорону здоров'я». З точки зору психології, реалізація цього права виконує функцію когнітивної структуризації. Коли лікар пояснює діагноз, варіанти терапії та можливі наслідки доступною мовою, рівень тривоги пацієнта знижується за рахунок заміщення «страшної невідомості» конкретним планом дій [2].

Забезпечення права на інформовану згоду (ст. 43 Основ) повертає пацієнту відчуття суб'єктності та контролю над власним тілом. Це перетворює його з пасивного об'єкта маніпуляцій на активного партнера лікувального процесу, що є критично важливим для стабілізації психоемоційного стану.

Право на повагу до гідності та психологічна безпека. Право на повагу до гідності (ст. 28 Конституції України) у медичному середовищі трансформується у вимогу гуманного та доброзичливого ставлення. Для людини в стані вразливості, болю або психологічної нестійкості тактовність медичного персоналу є формою психологічної підтримки. Уважне вислуховування та підтримка з боку лікаря допомагають хворому відчувати себе захищеним. Зневажливе ставлення, навпаки, розцінюється як психологічне насильство, що посилює травматичний досвід візиту до лікарні.

Висновки. Напряга пацієнта – це не лише емоційне тло, а й клінічно значущий фактор. Дотримання базових прав пацієнта на інформацію та повагу є найефективнішим немедикаментозним способом зниження стресу. Формування культури спілкування, що базується на захисті прав людини, дозволяє мінімізувати психологічні бар'єри та підвищити ефективність системи охорони здоров'я в цілому.

Література:

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ.

3. Абрамова Н. О. Психологія пацієнта: стресостійкість та комунікація. Одеса, 2021. 156 с.
4. Хартія прав пацієнтів в Україні (проект) / Всеукраїнська рада захисту прав та безпеки пацієнтів.
5. Медичне право України : посібник / за ред. С. Г. Стеценка. К. : Юрінком Інтер, 2019.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-87>

СПІЛКУВАННЯ ЛІКАРЯ І ПАЦІЄНТА: КОЛИ НЕВВІЧЛИВІСТЬ СТАЄ ПОРУШЕННЯМ ПРАВ

Валах Вікторія Володимирівна

*кандидат юридичних наук, доцент, медичний адвокат,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Дяченко Єлизавета Дмитрівна

*здобувачка вищої освіти
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Вступ. Взаємодія лікаря та пацієнта є не лише складовою професійної роботи, а й важливим елементом якісного лікувального процесу, який безпосередньо впливає на фізичний та психоемоційний стан хворого. Просте дотримання правил люб'язного спілкування – уважне вислуховування, такт, приязний і спокійний тон, повага до особистості хворого – створюють атмосферу взаєморозуміння та довіри. Проте в українських реаліях проблема медичної етики та деонтології часто виходить за межі простого етикету, перетворюючись на правову площину.

Психоемоційний вплив комунікації на процес одужання. Психологічний стан пацієнта є фундаментом, на якому будується ефективність будь-якої терапії. Коли лікар виявляє емпатію та ввічливість, у пацієнта знижується рівень кортизолу, що позитивно впливає на імунну відповідь організму. Навпаки, грубість або ігнорування з боку медичного персоналу посилюють тривожність, страх та відчуття безпорадності. Для людини в стані болю або хронічної недуги будь-яке різке слово може стати тригером для відмови від подальшого лікування [2, с. 18].